

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O STRANCIMA

Član 1

U Zakonu strancima („Službeni list CG", br. 12/18, 3/19, 86/22, 77/24, 3/26 i 33/26) u članu 6 tačka 4 mijenja se i glasi:

»4) **poslodavac** je domaće ili strano pravno lice, odnosno dio stranog pravnog lica, preduzetnik ili fizičko lice sa sjedištem, odnosno prebivalištem u Crnoj Gori, kod kojeg stranac zasniva radni odnos na osnovu ugovora o radu, kao i drugi subjekt koji u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze iz radnog odnosa može zapošljavati stranca;«.

Poslije tačke 7 dodaju se tri nove tačke koje glase:

»7a) **žrtva nezakonitog zapošljavanja** je maloljetni stranac koji nezakonito boravi u Crnoj Gori i zaposlen je ili radi, kao i stranac koji nezakonito boravi u Crnoj Gori i zaposlen je ili radi u posebno iskorišćavajućim uslovima rada.

7b) **nezakonito zapošljavanje** je zapošljavanje ili omogućavanje rada stranca koji nezakonito boravi u Crnoj Gori;

7c) **posebno iskorišćavajući uslovi rada** su uslovi rada u kojima postoji očigledna nesrazmjera u odnosu na uslove rada zaposlenih koji su zakonito zaposleni na istim ili sličnim poslovima, naročito u pogledu zarade, radnog vremena, zaštite i zdravlja na radu, smjestaja ili drugih osnovnih uslova rada, što utiče na zdravlje i bezbjednost radnika i vrijeđa ljudsko dostojanstvo, uključujući i one koji proizlaze iz diskriminacije po osnovu pola ili po drugom osnovu;“.

Član 2

Poslije člana 12 dodaje se novi član koji glasi:

»Pomoć strancu u nezakonitom ulasku, tranzitu i boravku

Član 12a

Zabranjeno je svako postupanje kojim se drugom licu namjerno pomaže da nezakonito uđe, putuje u tranzitu preko teritorije Crne Gore ili boravi u Crnoj Gori, suprotno odredbama ovog zakona kojima se uređuju uslovi ulaska, kretanja i boravka stranaca u Crnoj Gori.

Postupanje iz stava 1 ovog člana neće se smatrati kršenjem zabrane ako je radnja preduzeta u cilju pružanja humanitarne pomoći, spasavanja života, sprečavanja povređivanja ili pružanja hitne medicinske pomoći, u skladu sa pravom Evropske Unije, međunarodnim pravom i domaćim propisima.«

Član 3

Član 13 mijenja se i glasi:

»Prevoznik može dovesti stranca na granični prelaz ili na teritoriju Crne Gore kopnenim, vazdušnim ili vodenim putem samo ako stranac ispunjava uslove iz člana 9 ovog zakona

Ako strancu nije dozvoljen ulazak u Crnu Goru, prevoznik koji ga je dovezao dužan je da ga o svom trošku odveze sa graničnog prelaza ili iz Crne Gore, a ako to nije moguće, prevoznik je dužan da o svom trošku pronađe drugi način prevoza ili ako drugi način prevoza nije moguć, dužan je da preuzme troškove koji nastanu prilikom boravka i povratka stranca.

Visinu troškova smještaja stranca i njegovog udaljenja, koje je prevoznik dužan da plati u skladu sa stavom 2 ovog člana, policija utvrđuje rješenjem, protiv kojeg prevoznik može izjaviti žalbu u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

O žalbi iz stava 3 ovog člana odlučuje Ministarstvo.

Odredbe st. 2, 3 i 4 ovog člana, odnosi se i na prevoznika koji vazdušnim, kopnenim ili vodenim putem dovede na granicu stranca koji putuje u tranzitu i koga isti ili drugi prevoznik ne primi na dalje putovanje, ili mu je odbijen ulazak u državu u koju putuje i vraćen je u Crnu Goru.

Organizator turističkih ili poslovnih putovanja snosi troškove udaljenja iz Crne Gore stranca kome pruža svoje usluge, uključujući i troškove boravka u prihvatilištu za strance, ako je stranac udaljen u skladu sa ovim zakonom, a te troškove ne može sam da naknadi.

Obavezu iz stava 6 ovog člana, ima i fizičko ili pravno lice na čiji poziv je strancu izdata viza ili odobren ulazak u Crnu Goru, ako te troškove ne može da naknadi organizator turističkih ili poslovnih putovanja, odnosno stranac.«

Član 4

U članu 52 stav 1 tačka 2a mijenja se i glasi:

„2a) strancu koji je žrtva nezakonitog zapošljavanja, ako sarađuje sa nadležnim organima u krivičnom postupku protiv poslodavca ili je pokrenuo postupak radi ostvarivanja prava iz radnog odnosa;“.

U stavu 4 riječi „razlozi iz stav 1 ovog člana.“ zamjenjuju se riječima: „zbog kojih je boravak odobren.“

Poslije stava 4 dodaju se četiri nova stava koji glase:

„Žrtvi nezakonitog zapošljavanja može se odobriti privremeni boravak iz humanitarnih razloga ako je spremna da sarađuje kao svjedok u krivičnom postupku protiv poslodavca, što potvrđuje nadležni državni tužilac.

Žrtvi nezakonitog zapošljavanja može se odobriti privremeni boravak i kad je protiv poslodavca pokrenut postupak radi ostvarivanja prava iz radnog odnosa, a prisustvo žrtve u Crnoj Gori je značajno za vođenje tog postupka, što potvrđuje nadležni sud.

Žrtvi nezakonitog zapošljavanja kojoj poslodavac nije isplatio dospjele zarade ili druga potraživanja iz radnog odnosa može se, na njen zahtjev i uz dokaz o pokrenutom sudskom postupku, privremeni boravak produžavati i nakon završetka krivičnog postupka, dok traje postupak naplate potraživanja.

Ako neizmirena potraživanja budu isplaćena prije isteka važenja dozvole za privremeni boravak iz humanitarnih razloga, žrtva nezakonitog zapošljavanja dužna je da o tome obavijesti Ministarstvo.“

Član 5

Poslije člana 52 dodaje se novi član koji glasi:

„Trajanje privremenog boravka iz humanitarnih razloga

Član 52a

Zahtjev za izdavanje dozvole za privremeni boravak iz humanitarnih razloga žrtva trgovine ljudima, žrtva nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici i žrtva nezakonitog zapošljavanja mogu podnijeti Ministarstvu prije isteka vremena za koje im je odobreno zadržavanje iz člana 54 ovog zakona, odnosno prije isteka zakonitog boravka, ako žrtva trgovine

ljudima ili žrtva nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici u Crnoj Gori zakonito boravi po drugom osnovu.

O blagovremeno podnijetom zahtjevu iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo izdaje potvrdu na osnovu koje žrtva trgovine ljudima, žrtva nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici ili žrtva nezakonitog zapošljavanja može da boravi u Crnoj Gori do donošenja konačne odluke o zahtjevu.

Žrtva trgovine ljudima, žrtva nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici ili žrtva nezakonitog zapošljavanja koja nema sredstva za izdržavanje oslobođena je plaćanja administrativne takse, troškova obrazaca, kao i troškova tumačenja i prevođenja.

Dozvola za privremeni boravak iz humanitarnih razloga žrtvi trgovine ljudima, žrtvi nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici i žrtvi nezakonitog zapošljavanja izdaje se za vrijeme za koje se predviđa da će trajati krivični postupak, ali ne kraće od šest mjeseci niti duže od jedne godine.

Do završetka krivičnog postupka i kad su ispunjeni uslovi iz člana 52 ovog zakona dozvola iz stava 4 ovog člana može se, na zahtjev žrtve, produžavati sa rokom važenja do jedne godine.

Žrtvi trgovine ljudima i žrtvi nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici u slučaju postojanja ličnih okolnosti koje opravdavaju njihov boravak u Crnoj Gori dozvola za privremeni boravak iz humanitarnih razloga se izdaje za vrijeme trajanja tih okolnosti, ali ne duže od jednu godinu, i može se na njihov zahtjev produžavati sa rokom važenja do jedne godine.“

Član 6

Član 53 mijenja se i glasi:

„Žrtva trgovine ljudima, žrtva nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici i žrtva nezakonitog zapošljavanja kojoj je izdata dozvola za privremeni boravak iz humanitarnih razloga ili potvrda o blagovremeno podnijetom zahtjevu za produženje dozvole, a koja nema sredstva za izdržavanje, a naročito ako je žrtva trudnica, lice sa invaliditetom ili žrtva seksualnog nasilja ili drugog oblika nasilja, ima pravo na hitnu medicinsku pomoć i druge vrste zdravstvene zaštite u skladu sa zakonima kojima se uređuju zdravstvena zaštita i zdravstveno osiguranje, kao i pravo na socijalna davanja u visini i na način propisan zakonom kojim se uređuju socijalna zaštita.

Za vrijeme važenja dozvole za privremeni boravak žrtva trgovine ljudima i žrtva nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici mogu se zaposliti ili raditi u Crnoj Gori pod uslovima propisanim ovim zakonom, a žrtva nezakonitog zapošljavanja može se, pod istim uslovima, zaposliti ili raditi i kod drugog poslodavca, u skladu sa ovim zakonom.

Žrtva trgovine ljudima kojoj je izdata dozvola za privremeni boravak iz humanitarnih razloga ima pravo na obrazovanje i stručno osposobljavanje za vrijeme važenja te dozvole.

Žrtvi trgovine ljudima, žrtvi nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici i žrtvi nezakonitog zapošljavanja može se izdati dozvola za privremeni boravak po drugom osnovu u Crnoj Gori, ako su ispunjeni uslovi za izdavanje te dozvole, pri čemu zahtjev za izdavanje te dozvole mora biti podnjet prije isteka važenja dozvole za privremeni boravak iz humanitarnih razloga.“

Član 7

Član 54 mijenja se i glasi:

„Odobranje zadržavanja u Crnoj Gori

Član 54

Žrtvi trgovine ljudima koja nezakonito boravi u Crnoj Gori policija, na njen zahtjev ili po službenoj dužnosti, odobrava zadržavanje u trajanju od 90 dana kako bi joj se omogućilo da odluči da li će sarađivati kao svjedok u krivičnom postupku za krivično djelo trgovine ljudima.

Policija će odobriti zadržavanje u trajanju od 90 dana i:

- žrtvi nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici koja nezakonito boravi u Crnoj Gori, na njen zahtjev ili po službenoj dužnosti, kako bi joj se omogućilo da odluči da li će sarađivati sa nadležnim organima u istrazi ili kao svjedok u krivičnom postupku za krivično djelo nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici;

- žrtvi nezakonitog zapošljavanja koja nezakonito boravi u Crnoj Gori, na njen zahtjev ili po službenoj dužnosti, kako bi joj se omogućilo da odluči da li će sarađivati kao svjedok u krivičnom postupku protiv poslodavca zbog krivičnog djela nezakonitog zapošljavanja ili u postupku po njenoj tužbi protiv poslodavca, radi ostvarivanja prava iz radnog odnosa.

Žrtvi trgovine ljudima koja nezakonito boravi u Crnoj Gori i žrtvi nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici koja nezakonito boravi u Crnoj Gori policija, na njen zahtjev, odobrava zadržavanje u trajanju od 90 dana i u slučaju kad žrtva dokaže postojanje ličnih okolnosti koje opravdavaju njen boravak u Crnoj Gori.

Zadržavanje iz st. 1 i 2 ovog može se iz opravdanih razloga produžiti za period do 90 dana.

Zadržavanje se može odbiti ako bi boravak žrtve trgovine ljudima, žrtve nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici ili žrtve nezakonitog zapošljavanja u Crnoj Gori predstavljao opasnost za javni red, nacionalnu ili unutrašnju bezbjednost ili međunarodne odnose Crne Gore.

Za vrijeme odobrenog zadržavanja žrtva trgovine ljudima, žrtva nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici i žrtva nezakonitog zapošljavanja imaju prava koja u skladu sa ovim zakonom imaju stranci sa odobrenim privremenim boravkom, kao i pravo na besplatno prevođenje i tumačenje.

Policija, inspekcija rada i nevladine organizacije dužni su da upoznaju žrtve trgovine ljudima, žrtve nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici i žrtve nezakonitog zapošljavanja sa mogućnostima i uslovima za dobijanje dozvole za privremeni boravak, a u slučaju da je žrtva maloljetnik bez pratnje, dužni su da preduzmu sve potrebne mjere kako bi se što prije uspostavio kontakt sa porodicom tog lica.“

Član 8

Poslije člana 70v dodaje se novi član koji glasi:

„Zapošljavanje državljanina EU zbog investiranja u Crnoj Gori

Član 70g

Dozvola za privremeni boravak i rad zbog investiranja u Crnoj Gori može se izdati preduzetniku ili vlasniku privrednog društva koji je državljanin EU ako ispunjava uslove iz člana 43 stav 1 tač. 4 do 8 ovog zakona, a kao dokaz o opravdanosti zahtjeva priloži dokaz o investiranju u Crnoj Gori najmanje 250.000 eura.

Investiranje iz stava 1 ovog člana podrazumijeva direktno ulaganje kapitala u novoosnovano ili postojeće privredno društvo koje je registrovano u Crnoj Gori ili sticanje vlasničkog udjela u privrednom društvu koje je registrovano u Crnoj Gori ili deponovanje sredstava na escrow računu do njihovog usmjeravanja u odobrenom poslovnom poduhvatu u Crnoj Gori, uz dostavljanje dokaza o porijeklu novca.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se sa rokom važenja do tri godine i može se produžiti za još tri godine.

Zahtjev za produženje dozvole iz stava 1 ovog člana državljanin EU podnosi Ministarstvu u mjestu boravka, najkasnije u roku od 30 dana prije isteka važenja dozvole.

Uz zahtjev iz stava 3 ovog člana prilaže se važeća strana putna isprava ili lična karta državljanina EU koju je izdao nadležni organ države članice Evropske unije i dokaz o realizovanim investicijama u Crnoj Gori.

Državljaninu EU kojem je izdata dozvola za privremeni boravak i rad radi investiranja u Crnoj Gori, mogu se, radi spajanja porodice, pridružiti članovi uže porodice.

Za vrijeme trajanja dozvole za privremeni boravak i rad zbog investiranja u Crnoj Gori, državljanin EU mora da boravi u Crnoj Gori najmanje 15 dana.”

Član 9

Član 210 zamjenjuje se sa dva nova člana koji glase:

„Član 210

Novčanom kaznom od 3.000 do 15.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice koje omogućiti ili pomogne da stranac nezakonito uđe, boravi ili putuje u tranzitu na teritoriji Crne Gore (član 12a stav 1);

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 3.000 do 12.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i fizičko lice koje pruža usluge smještaja novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 4.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 4.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 2.000 do 4.000 eura.

Član 210a

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 10.000 eura kazniće se za prekršaj poslodavac - pravno lice, ako:

- 1) student radi duže od 15 časova nedjeljno (član 48 stav 3);
- 2) stranac istraživač radi kao predavač ili profesor duže od 15 časova nedjeljno (član 50 stav 6);
- 3) rasporedi stranca na poslove za koje mu nije izdata dozvola za privremeni boravak i rad, odnosno potvrda o prijavi rada (član 66 stav 4);
- 4) u poslovnim prostorijama, odnosno mjestu rada stranca nema kopiju dozvole za boravak i rad, odnosno kopiju potvrde o prijavi rada stranca koji kod njega radi (član 66 stav 5);
- 5) o prestanku rada stranca, prije isteka roka važenja dozvole za boravak i rad, ne obavijesti Ministarstvo, najkasnije u roku od osam dana od dana prestanka rada stranca (član 66 stav 6);
- 6) zapošljava, odnosno koristi rad stranca koji nezakonito boravi u Crnoj Gori (član 66 stav 7);
- 7) u poslovnim prostorijama, odnosno mjestu rada stranca nema kopije dozvola za privremeni boravak, potvrde o prijavi rada, odnosno dokaz o priznatom statusu izbjeglice ili odobrenoj dodatnoj zaštiti ili dokaz o odobrenom azilu ili supsidijarnoj zaštiti ili privremenoj zaštiti iz člana 67 stav 1 tač. 1 do 8 ovog zakona ili dokaz da je protekao rok od devet mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za utvrđivanje da je lice bez državljanstva o kojem Ministarstvo nije donijelo odluku ili dokaz da je protekao rok od devet mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu o kojem Ministarstvo nije donijelo odluku (član 67 stav 5);

8) u roku od osam dana od dana zasnivanja radnog odnosa ili početka rada stranca, odnosno prestanka rada stranca iz člana 67 stav 1 ovog zakona o tome ne obavijesti Ministarstvo (član 67 stav 5);

9) nije u roku od 24 časa od dana izdavanja dozvole za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja ili sezonskog zapošljavanja, sa strancem zaključio ugovor o radu i prijavio ga na obavezno socijalno osiguranje (član 70 stav 4 i član 71 stav 4);

10) nije, najkasnije, u roku od tri dana obavijestio Ministarstvo, da stranac nije stupio na rad, radi poništavanja dozvole za boravak i rad (član 70 stav 5 i član 71 stav 5);

11) prije početka rada stranca iz člana 85 stav 2 ovog zakona ne podnese prijavu o radu stranca Ministarstvu (član 85 stav 3);

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 6.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana može se izreći i zaštitna mjera zabrane vršenja djelatnosti u trajanju do šest mjeseci.“

Član 10

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.